

INGEBORG
=====

Havsnäs 85

Kalkberget

Gustaf Vilhelm Engström f 1893 6/3 Nyhem, Jämtland
g. 1920 19/6 m.

Ingeborg Eleonora Jonsdotter f. 1899 6/10

s Sune Rangvald f. 1918 18/4

s Gustav Henry f. 1920 20/2 Rödön Ha 84

d Aina Hillevi f. 1922 23/1 Rödön Ha 21

d Anna Doris Ingeborg f. 1924 7/2 Ha 263

s Jonas Holger f. 1925 8/11

s Karl Gustav f. 1928 8/3

s Bernt Erik f. 1930 19/2

s Kjell Olof Gunnar f. 1931 20/10

s Åke Vilhelm f. 1932 6/12

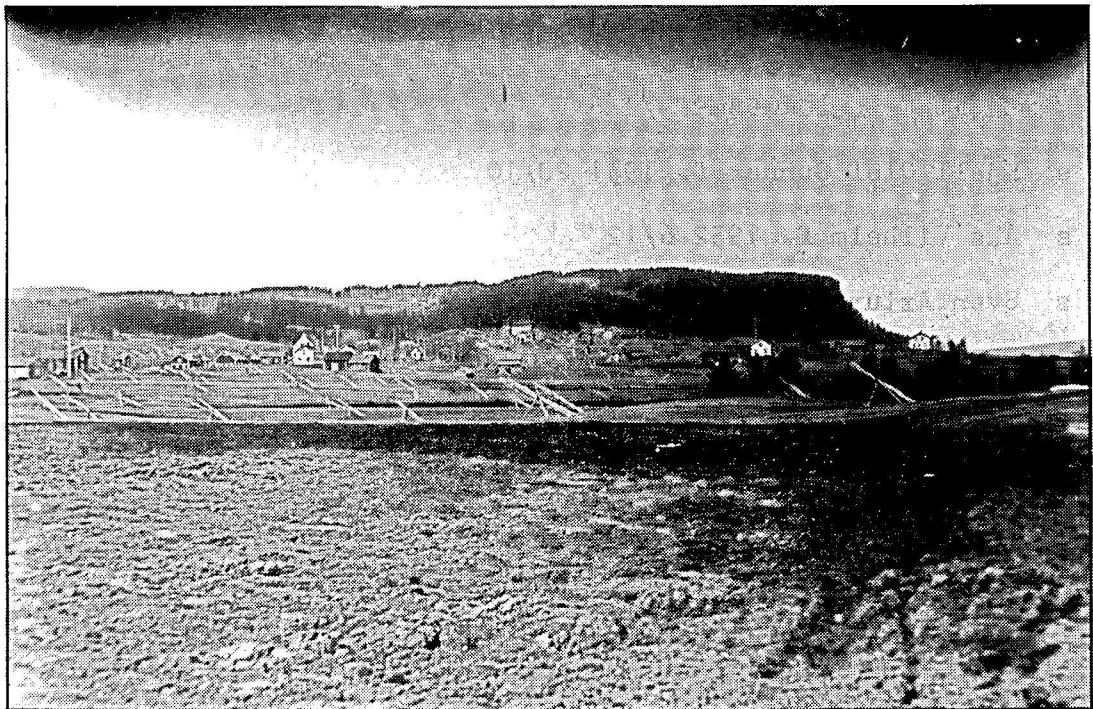
s Sven Artur f. 1938 17/8 Ha 86

På baksidan av detta kort har Ingeborg själv skrivit, att detta kort är tagit på Gustafs 90-års dag den 6/6 1983. Med sin äkta hälft Ingeborg.

BERÄTTELSEN OM GUSTAV, INGEBORG OCH BARNEN ENGSTRÖM

=====

Här vid Flåsjön och Kalkberget levde Gustaf och Ingeborg i ett 67-årigt lyckligt äktenskap.

K-G E/I-R B

INGEBORG.

Gustavs livskamrat och hustru var nog en av få människor som kunde ta till vara på allting. Av lite råvaror kunde hon ordna till mycket mat, men det var säkert mycket utblandat, för att det skulle räcka till alla munnar. En maträtt som man minns så var det "pärgröten". Innehållet i denna gröt bestod till övervägande del av potatis, lite mjölk och mjöl. Tänk, så god den var! Men det fanns en nackdel med denna maträtt, den var alltid så varm (läs het). Nu kunde det naturligtvis bero på att vi barn alltid hade så bråttom att äta för att hinna till skolan i tid. Bästa avkylningen var att sätta ut gröttallriken i en snödriva.

Vi hade ju inte den förmånen att springa ut till skolskjutsen, utan det var att gå eller åka skidor, om man nu hade några. Vintertid var det inte alltid som vägen var plogad.

För att återgå till hushållsbestyren.

Först skulle Ingeborg väcka barnen som skulle till skolan, därefter väntade lagårdsbestyren och att mjölka. Troligen skulle potatisgrytan också sättas på spisen innan hon gick till "fause", eftersom potatisen var huvudingrediensen i "pärgröten". Både Aina och Anna fick assistera med både det ena och det andra för att allt skulle flyta så smidigt som möjligt. Efter lagårdsbestyren och matlagningen kunde det mycket väl hända att något klädesplagg skulle lagas. Annars ingick lagning av kläder normalt i Ingeborgs nattskift. Eller kanske onormalt?

Kams förekom ofta, både i form av flatkams och fetkams. Fetkamsen var inte lika förekommande av den enkla anledningen att fläsktärningar ingick i receptet, och fläsk var nära nog en bristvara. Kamsen var en rejäl och kraftig mat för tomma magar. Överbliven kams stektes upp nästa dag, inget får förspillas.

Den tredje, ofta förekommande maträtten, var pölsa. En rätt som Gustav inte var så förtjust i. Men Ingeborg var suverän på att tillaga pölsa som smakade gott.

Troligen hade Ingeborg tillgång till Kajsa Wargs kokbok där grundreceptet var att "Man tager vad man haver".

Ingeborg var väldigt duktig på att sy och laga kläder. Tänk, så mycket gammalt plagg som blivit omsytt till något åt barnen. Fin blev barnen i alla fall! Ingeborg använde nog aldrig ett nytt tygstycke till någon av pojkarna, möjligen till Aina och Anna.

På vårarna kunde det hända att Ingeborg tillverkade björkriskvastar och sålde. Vid ett tillfälle minns jag, Karl-Gustav, att vi var i Tunadal uppe i björkdungen och tog ris. Mamma gjorde ett jack i en mindre björk, som sedan böjdes så det blev en klyka i björken. I den klykan sattes sedan riset och björken klämdes åt, sen var det bara att dra bort kvisten, på så sätt blev riset rent från bark.

När det var dags för klädtvätt, fanns det minsann ingen frontmatad tvättmaskin att stoppa smutskläderna i, nej, tvättmaskinen fanns vid åå i Tunadal. Under vintern när kvicksilvret mer eller mindre höll på att försvinna ur termometern, har man i dag lite svårt att tänka sig att klädtvätten kunde genomföras utomhus. Allt skulle transporteras till Tunadal, tvättgryta, smutskläderna, såar, ved, ja allt utom vattnet. Vilken hemsk tanke, att stå i blåst och kyla och tvätta på en gnuggbräda. Dagens ungdomar kan nog knappt stava till gnuggbräda än mindre använda den. Aina och Anna som deltagit aktivt i detta "tvättereri" många gånger, vet säkert mer än väl hur det kändes. Undrar om inte dom känner av detta ännu efter så många år. Tänk, vad vissa människor fick utstå för sin överlevnad. Vissa människor. Observera kläderna som tvättades ej var av så fin kvalitet som t ex nylon eller silke, nej det var blåkläder full med kåda och vadmalsbyxor. Hur dessa tjocka och täta plagg torkade under vintern förstår jag inte, dom kanske fick hänga över spisen i köket.

Det var ju ett måste att baka matbrödet själv. Trots att det var arbetssamt blev det trots allt billigare. För att baka "pickebröd" fordras en speciell bakugn och det fanns inte i varje stuga. Vi lånade bakstugan bl a hos Erik Jons och Mika Gottfrids. Jag, Karl-Gustav, kommer ihåg vid ett tillfälle när vi skulle baka hos Mika G. Degbehållaren, ("degslocke"/degbunke) i format som en skällbalja att användas vid grisslakt, skulle fraktas upp för Kalkberget till Mika G.

Den vägsträckan lutar betänkligt, varför degen hela tiden gled bakåt och var så att säga på väg tillbaks. Även veden skulle transporteras dit upp, men det var inte fullt så problematiskt.

När det gäller vedtransport till bakstugan minns jag, Karl-Gustav, en gång när vi hade lånat Erik Jons bakstuga en vinter. Transporten av veden skulle naturligtvis förenklas, så jag band fast veden i en mes som sedan hängdes på ryggen. Givetvis lastades mycket för att inte behöva åka skidor för många gånger. "Den late bär hellre ihjäl sig än att gå två gånger". När bäcken skulle passeras, fanns där en svacka. I svackan fanns en del snö som gjorde att jag ramlade baklänges, p g a att bördan på ryggen var allt för tung, i denna situation med "vedlass" på ryggen och skidor på fötterna och vatten i bäcken. Tydligt kom jag upp.

I sinom tid skaffades en egen bakstuga på gården. Vid ett tillfälle när Karl-Gustav hjälpte Ingeborg att baka gjordes ett gott dagsverke (från tidiga ottan till sena kvällen) ca 300 brödkakor bakades den dagen. Det är nog ganska mycket? Ett riktmärke 10 kakor på 1 liter vätska.

Tänk, att Ingeborg kunde ha en sån livslädje trots slit och arbete. Många gånger fick hon hjälp av de äldre barnen. Men ansvaret låg dock på henne.

Ingeborg var också, som tidigare framgått, musikalisk. Så många gånger hon spelade cittra och sjöng för oss barn. Likaså spelade hon orgel.

BRÄNNEBACKEN
=====

BRÄNNEBACKEN

En "egen" bostuga skulle man ha där sommarbete till korna fanns. Denna tanke förverkligades 1958, men med mycket möda och slit. Byggmaterialet införskaffades i form av en gammal stuga från Gam-Lindberg på Östra Havsnäs. Byggmaterialet från denna stuga märktes upp och nedmonterades. Jonas Hägglund körde virket till Havsnäs med en Epatraktor som han införskaffat. Så var virket på Havsnäs. Transporten till Brännebacken var med hjälp av häst. Att köra ända upp till bovallen gick inte på en väldigt tvär och brant backe. Det återstod ca 200 m. Vad gör man då? Jo, man bär på axlarna upp virket stock för stock. Tänk, vilket slit. De barn som för tillfället fanns hemma fick hjälpa till. Bl a bar Kjell och Aina upp dörrarna.

Efter mycket möda och slit blev stugan färdig till glädje för bl a många skogsvandrare och inte minst för Ingeborg, som nu tyvärr inte längre finns kvar hos oss. Ingeborg var så fäst vid boan och "kräka". Även hennes mor och mormor var också i Brännebacksboan. Därför var det kanske inte så konstigt att hon alltid ville till boan med "kräka". Osökt kommer tanken till buvisan som Ingeborg ofta sjöng. Ingeborg trakterade både orgel och cittra och sjöng till eget akompanjement.

Buvisan lyder:

I buan i buan je trivs så fala bra
å ingenstans je känn mäg som där så fri och gla
nog ere mytje gora från måran å te kväll
men lätt och artut gåre när buskapen e snäll.

Ja kräka ja kräka de bäste tröjn je vejt
för fjortan krytter ha je förutom sauv å jejt
dä räck mä sent och tila i fjös i bu i skål
men tänk så mytje osta å smörbytt som de väl

Når sola i oppjen stå stor å blank å rö
å strör sin fägre stråle kring skog å fjäll o sjö
når måransfageln kvitter å kopparbjälla sjong
då ere som att vala på nytt skulle vara ong.

Då fär je mä kräka till betesplassen sta
a snövit hu går före sen kommen langen ra
de kräll de kräll kring backan ta både smått o stort
å jethun fär å sir at att ingenting kom bort.

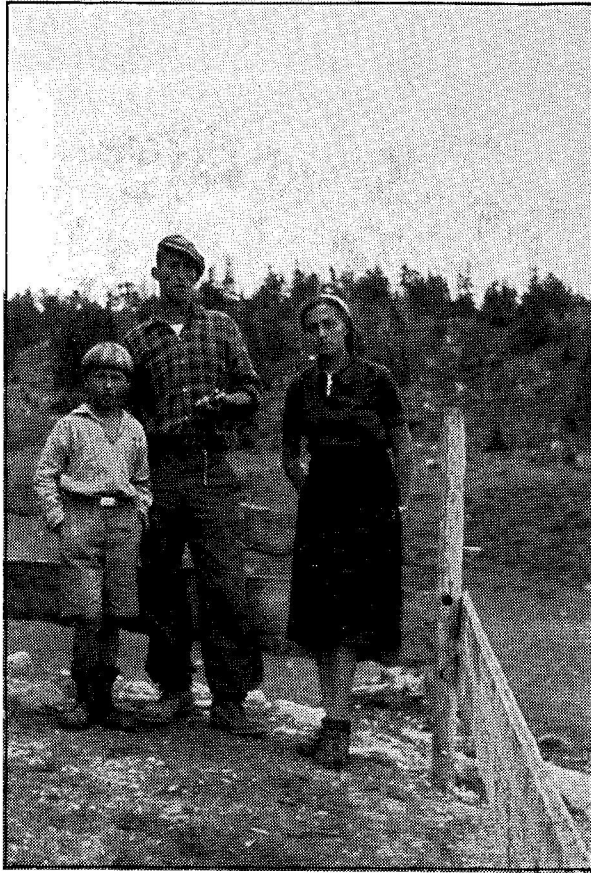
Å kom je på fjälle då ta je näverlurn
då stäm je opp et getarkak som svara opp i urn
å sen så kan den hånne att tankan kom å gå
va ere då je tänk på de tro je da förstå.

För pöjkan för pöjkan je svärdes int ett stöv
je drass int mä den sjukan je ät je drik je söv
men om en Anners komme je tro je vart no gla
för han e nog dän ende je skulle villa ha.

Å aldrig så bytt je mä ena fröknar fin
som sitt i stan å skrammel på sy häll skrivmaskin
å aldrig bytt je stigan je gå me kräka fram
emot de fina statsgat av stein häll makadam.

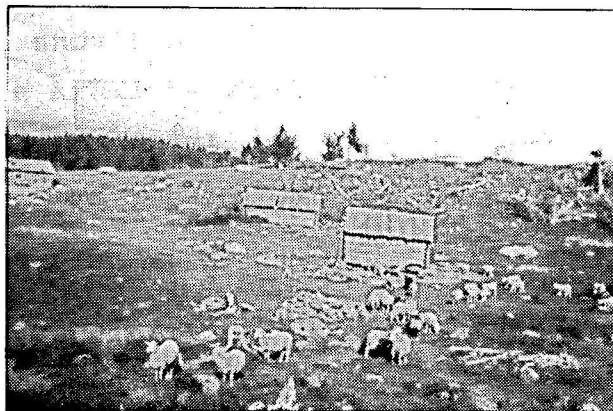
Å aller se bytt je en Anners emot en sprätt
som gå med käpp å kraga pincené å cigarrett
å känn je rätt n'Anners je tro visst int han teg
e modedock från sta'a nä vass han teg no meq.

Denna buvisa har Ingeborg sjungit, med eget cittrakomp, i
radio Jämtland 1978. När hon sjöng den då bytte hon ut namnet
Anners mot Gustav.

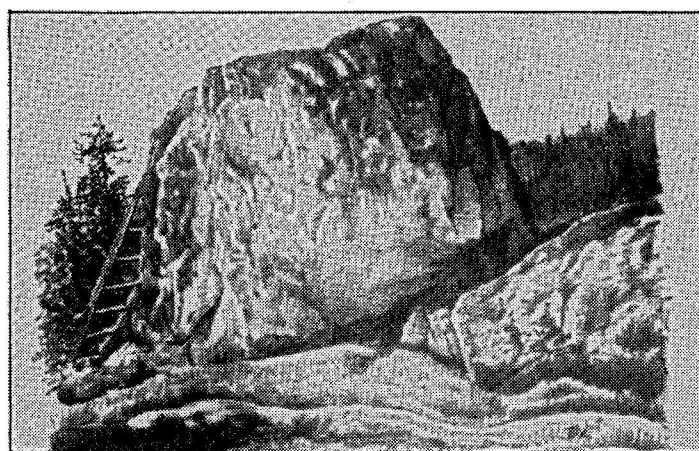
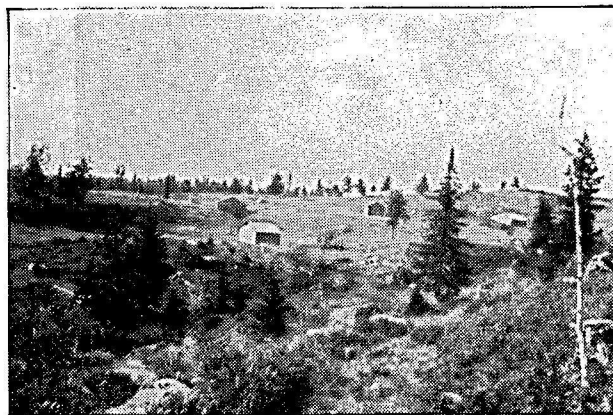

Detta kort är taget på Brännebacken, och från vänster ser vi Bernt Engström, numera vuxen och fanjunkare i Sollefteå, Artur Jonsson, då hästgetare, och Tora Källberg.

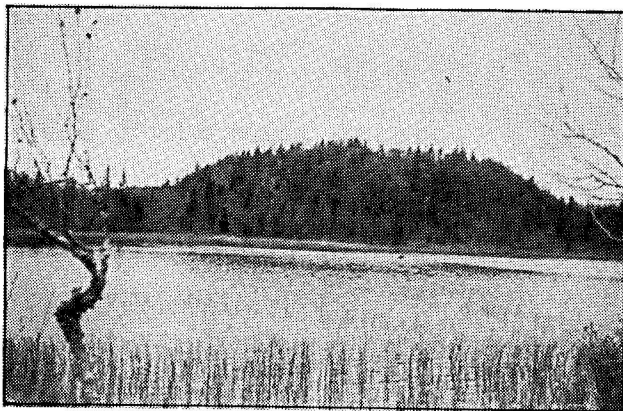
Minnen från Stordalen och Brännebacken.

Stordalen med alla fåren.

Kvällknäppstenen 654 m. över havet.

Staffanstjärn

Frostbäckstjärn

Lilltjärn

Lars Edler och Gustaf på Ursvattnet

GETARMINNEN
=====

GETARMINNEN

Barnarbetet bestod i att vara getare.

Här nedan följer olika minnen från getartiden.

Det var dags att geta hos Jacksarna, året var 1936. Aina och Bernt, 14 respektive 6 år gammal, fick den uppgiften. De saknar goda minnen från den tiden.

Som getare hos Jacksarna innebar att man fick vara viss tid hos varje djurhållare. Den som hade många kor fick hålla getare längre tid.

Man önskade många gånger att Mika Orsa skulle ha haft flera kor, helst allihopa.

Ersättningen för arbetet hela sommaren gav inte värst många sikiner i börsen. Men två barn hade ju delvis fått mat under sommaren. Delvis.

Återigen dags för getarjobb. Året var 1937. Karl-Gustav, endast 9 år gammal, skulle vara getare hos Olle Norberg. För övrigt ett bra ställe att vara på. Det mest väsentliga för barn är att dom får mat och kan äta sig mätta. Det fick man alltid hos Norberg, det finns i alla fall inget minne av motsatsen. Däremot finns ett elakt minne från Norbergs. Karl-Gustav blev misstänkt för att ha tagit och bortfört ett par läderstövlar. Någonting dylikt kunde mor Ingeborg inte acceptera. För ärlighet hade alltid präntats i barnen. Ingeborg tog därför kontakt med en fjärrskådare och denne beskrev var stövlarna fanns. Han talade även om åt vilket väderstreck personen som tagit stövlarna bodde och likaså beskrev hans utseende. Fri från miss-tanken blev Karl-Gustav tack vare denne fjärrskådare.

Bernt skulle pröva på att vara getare på egen hand. Året är 1938/1939. Bernt är alltså 8 eller 9 år gammal.

Denna gång är det O Norberg som var i behov av getare. Tydligt blev Bernt godkänd som getare för han fick även fortsätta året efter.

Olof och Karin Norberg

Karl-Gustavs minne som getare i Fattiggårdsboan 1938.

Jag var getare i Fattiggårdsboan 1938, tio år gammal, kan man tänka sig. Men det gick bra för det fanns en bopiga som säkerligen prövat både med- och motgångar i livet. Bopigan hette Anna Cecilia Lärsdotter. (Anna Larsa). Ett speciellt minne var när Anna Larsa fick ryggskott. Den som haft ryggskott vet vad det vill säga. Anna Larsa hade all möda i världen att ta sig ur sängen. Hur som helst kom hon på fötter, men inte nog med det, korna skulle ju mjölkas. Hon funderade om inte jag kunde hjälpa henne med mjölkningen. En tioåring! Nu gick det dock bra för det fanns en del av kossorna som var lättmjölkade, bl a en kossa som hette Lola.

Ett arbete som inte var så roligt men som måste göras, var att "röra i mesegryta" när det skulle kokas mese. Att ideligen röra i grytan var förknippat med att inte mesen skulle brännas fast i grytan, som sedan medförde att det blev en annan smak på mesen. Men, innan vi tände eld under grytan måste bränsle införskaffas. Bränslet bestod av gamla grenar från någon gammal avverkning i närheten. Dessa grenar gav en bra värme och värmen skulle hållas så konstant som möjligt under kokningen. Skolans specialarbete.

När man befinner sig så långt till skogs och har långt till "grannar" måste det finnas en viss utrustning för att klara vissa saker själv. I den utrustningen ingick bl a en liten morakniv. Poängteras bör att det inte var vilken kniv som helst, nej, den var vaßs näst intill en rakkniv. Min egen kniv var inte på långt när så vass. Nu var det så att den vassa kniven fick jag i undantagsfall låna när det var något "finsnickeri" på gång. Tänk, så ofta jag hade sånt arbete på gång! Sommaren gick tillända och därmed också lånet av den vassa kniven. Sittplatsen på vedlådan i boan byttes ut mot en skolbänk.

Så kunde ett barns sommarlov se ut!

Minnet från den sommaren och Anna Larsa och hennes kniv finns fortfarande kvar. När Anna Larsa på ålderns höst lämnade detta jordeliv fick jag "ärva" den lilla morakniven som nu är nästan utsliten.

Kalkbergets kor Och getter 1920-tal

Erik Svens Erika

Ottos Gertrud

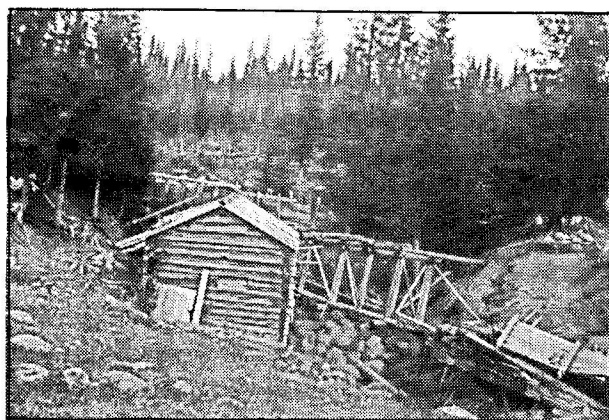
Albins

Ingeborg

Ola Wilhelms-----Tora

Mika Ors Olivia

Signe i Hans Jons

Som getare fick jag, Karl-Gustav, bli lite berest också. Jag var nämligen getare hos min moster i Gäddede en sommar. Det var alltså sommarlovet som började! Resan till Gäddede påbörjades med att jag i sällskap med mor Ingeborg gick till Ante Jöns på Nyhamn, dit skulle en taxibil komma från Strömsund som var på väg till Gäddede. Chauffören var släkt med Ante Jöns på något sätt och därför skulle han komma och hälsa på. Tänk, va' flott att få åka bil till getarskogen.

Jag kom fram till destinationsorten och arbetet över sommaren klarades av men med många tårar trillande över kinderna. Hemresan påbörjades med postbuss till Kvarnån, bussen fortsatte nämligen över Alavattnet fram till Strömsund. Nästa fortskaffningsmedel var cykel. Från Kvarnån cyklade jag till Havsnäs på en cykel som Olle Hamrén och Bernt troligen cyklat upp med. Jag misstänker att Olle fick skjutsa Bernt tillbaka eller om jag skjutsade och Olle tog mitt bagage. Detta hände på en fredag och på måndag skulle skolan börja. "Sommarlovet" var alltså slut! Men jag kom hem med en stor summa pengar, hela femtio kronor, det var inte dåligt!

Karl-Gustav var också getare hos Palmkvistarna och Mika Israels, med tonviken lagd på Palmkvists. Ett minne från den tiden i Storviksboan. Hildur P var bopiga och en helg kom Kalle P upp för att lägga ut nät. Det som fastnat i minnet var att Kalle gick ut med näten, alltså inte använde båt, vattnet nådde honom under armhålan. Förmodligen fanns det inte tillgång till någon båt. När Kalle tog upp näten hade han fått fisk (abborrar). Det skulle bli en festmåltid. Han kokade fiskén men ingen potatis serverades till, däremot tunnbröd. Det som jag minns var att smör användes inte på brödet. Var han kanske snål?

Kalle P.

Ett annat minne från samma getartid var när vi var på skogen innan vi flyttade till boan. En dag gick en ko (Mika Israels) ner sig i ett myrdike och kunde inte ta sig upp. Vad göra? Jo, springa ner till byn och meddela vad som hänt. Holger S följde med tillbaka och lyckades få upp kossan. Det var ganska drygt för en liten parvel att springa både fram och tillbaka för att hämta hjälp. Exakt var diket låg kommer jag inte ihåg, men troligtvis i norra delen av Stormyra eller i närheten av Tumplumpen.

Ett annat minne från samma "arbetsgivare". Karl-Gustav var i Storviksboan och Mika Israels Linnéa var bopiga. Hon och K-G hade lagt ut nät i Ursvattnet nästan ända vid dammudden. Dagen efter skulle näten tas upp i vanlig ordning. Men den lilla godmodiga Linnéa hade aningar om att det kanske skulle bli dåligt väder, så hon tyckte att vi inte skulle vänta för länge innan näten togs upp. Ganska tidigt på dagen for vi iväg och började med att ta upp dessa nät, men innan vi tagit upp det sista nätet så började det att blåsa och det tilltog mer och mer. Näten fick vi i alla fall upp, men när vi skulle hem till boan tordes inte Linnéa ro rakt över Ursvattnet, utan hon rodde efter stranden ner till Lappholmen. Där blev det lugnare så vi kunde komma över och till boan. Undrar om hon hade den tanken att om vi ramlade i så kunde vi komma i land i alla fall?

Däremot var det rena "söndan" att få matsäcken från Olivia i Mika Ors. Där fick man ägg, sockerkaksbit och även en mjölkflaska i matsäcken. På tal om sockerkaka, Olivias sockerkaka var verkligen en läckerhet.

Dessutom skickade Mika Orsa med torra trästickor inlindade i papper så de höll sig torra om han misstänkte att det kunde bli dåligt väder.

Vilket ansvar för ett barn att ha med tändstickor i skogen! Eld skulle ju finnas till för kornas del när dessa skulle vila. Detta för att hålla de "vilda" djuren med vingar borta. Så mycket som möjligt skulle det ryka från elden, helst skulle lite sur mossa läggas på.

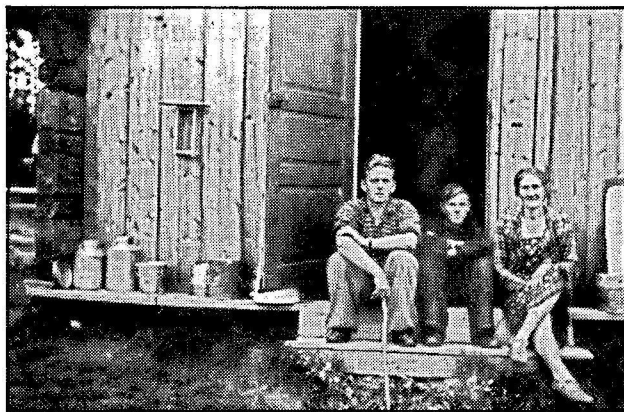
Godmodiga

Linnéa

1939 skulle Holger vara getare hos Palmkvistarna och Mika Israels. Holger var 14 år gammal. Först fick getaren vara på skogen med kreaturen innan de skulle förflyttas upp till boan. Egentligen var det roligt i boan! Visserligen var det bara bopigan och getaren där men ändå var det ett visst nöje. Holger var av den sorten som kunde hitta på saker. Han var duktig att sjunga och han kunde även spela munspel.

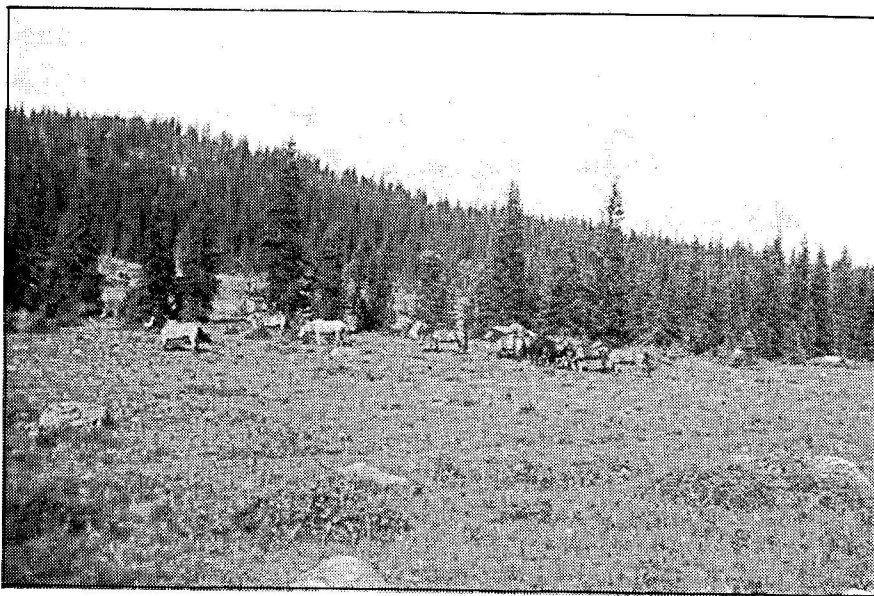
Vad beträffar hans sång, så sjöng han vid ett tillfälle, så att Hildur P. som var bopiga i Storviksboan, grät!

Hölger Engström getare vid Storviks-
bodarna 1939. Flankeras av till v. av
Hildur Palmqvist, t.h. av Birger Källberg.

Gustav Engström sitter längst till höger på detta kort.
Gustav var hästgetare några somrar. Bredvid sig har han
sin son Henry. Kortet är taget i Ursvättnet.

Hästar på Holmbovallen.

Hästgetarminnen

På våren var det dags att släppa hästarna till skogs på bete. Då var det nästan som lite spännande. Tänk, va' majestätiskt och kraftfullt det lät när alla hästarnas skällor skramlade med en enorm kraft. Hästarna var ju så ystra när dom kände friheten efter vinterns slit.

Samma känsla var det när dom skulle hem på hösten. Hästarna brukade oftast samlas ihop vid Brännebacken eller Fattiggårdsboan innan hemfärden började. Det hördes ner till byn när hästarna började gå från boan.

Tänk, vilka minnen som finns.

Olle Bergqvist som hästgetare.

En sommar var Olle Bergqvist hästgetare och skulle efter avslutat värv lämna tillbaka hästen till Sundeman. Detta skulle ske på Gästgivargården, där hästen kunde ställas in i stallet, vilket också skedde. Ingen Sundeman syntes till, han kanske skulle försöka att få ut hästen utan att erlägga avgiften, som löd på 5:-- i grundavgift och 1:50 för hemforsling. Hästgetaren väntade, det drog ut på tiden. Till sist fick hästgetaren inköpa kaffe på gästgiveriet för att fördriva tiden, för nu hade han bestämt att herr Sundeman skulle väntas ut och till slut kom han och fick också erlägga den ersättning han var skyldig.

En annan episod som slutade lyckligt var när Henry, som hade ett enormt intresse för hästar och skogen, kom på idén att han skulle gå upp till Gustav som var antingen i Brännebacken eller Stordalen. Men, nu var det så tokigt att Gustav hade gått en annan väg hem än den vanliga bovägen, som Henry gick. Vad värre, det var nästan Lutzen-dimma.

Väl hemkommen var det bara för Gustav att återvända upp på berget igen, nu hade det ju också blivit kväll. Gustav gick direkt till Fattiggårdsboan och där var mycket riktigt Henry som hade lagt sig hos Bertil D, han var nog säkert väldigt trött.

Som hästgetare var man tvungen att veta var hästarna fanns. Stämde inte antalet djur kunde ev en olycka inträffat.

En sådan olycka inträffade en gång. Det gällde Sundemans häst, som gått ner sig i ett surhål, men som levde. Att leta efter en häst i en så stor skogsyta som det här är frågan om kan synas vara hopplöst, men man har trots allt ett utgångsläge. Själva upppläggningen av sökandet gick till så att man började där hästarna sist räknats och fram till upptäckten att en häst saknas. Däremellan bör den finnas, så var det också denna gång.

Gustav traskade i väg till Sundeman i Alanäs för att meddela händelsen och ev få hjälp eftersom hästen levde. Men Gustav fick då beskedet av Sundeman att hästen fått (hade) Korsvatten, en sjukdom tydligen. Wilhelm N skickades dit för att slakta hästen.

Vid ett annat tillfälle försvann Perssons häst. Nu tänkte Gustav att i närheten där hästarna sist sågs fanns en kallkälla med väldigt svaga kanter. Där fanns hästen död.

Betalning för hästgetararbetet var följande: 10:-- i ett fast pris för varje häst, 1:50 för hämtning av häst i skogen och 1:50 om hästen hämtades på byn för vidare befordran till skogen. Likaså skulle hästägarna hålla med salt till djuren.

När Gustav skulle inkassera halva ersättningen, 5:--. samt saltet hos Bergvall i Alanäs, då lämnade han 5:-- och när han avkrävdes saltet så fick Gustav 10 öre.

En annan betalning för ovannämnda arbete skedde med en hästägare på Nyhamn. När Gustav skulle hämta ersättningen, så säger hästägaren: "jag har inga pengar". Ärligt gjort! Men han funderade om han kunde betala i form av arbete till Gustav.

Eftersom Gustav vet vad det ville säga att vara utan pengar så ordnades det sig med den betalningen. Hästägaren skulle bona fyra nät i stället. Och så blev det.

EPISODER
=====

Episoder

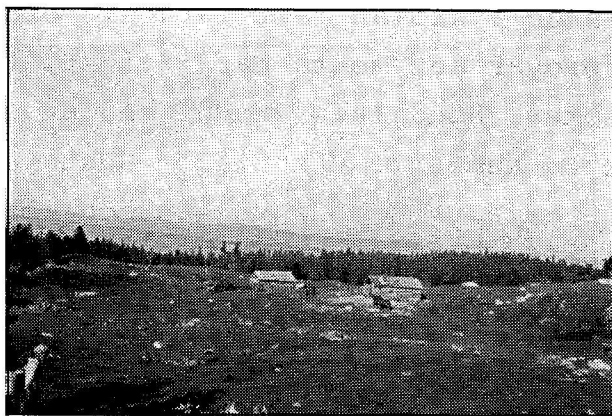
Ingeborg var bopiga i Stordalen sommaren 1942. Det var rätta livet för Ingeborg att vara i boan tillsammans med kräka.

Förr fanns flera bostugor i Stordalen, bl a hade JKJ en bostuga. Denna bostuga skulle lagas och rustas upp till gagn för en yngre generation, men därom blev intet med fortsättningen. JKJ lagade och reparerade sin bostuga. För sin överlevnad inköpte han mjölk av Ingeborg och nu hör det till saken att hon var inte snål på måttet. Detta, trots att hon själv upplevt så många gånger snålhet från andra.

JKJ köpte mjölken. Men hans arbete blev färdigt tidigare än beräknat. Det innebar att det blev mjölk över och då tyckte han att Ingeborg skulle köpa tillbaka kvarvarande mjölk. Ja, jag säger då de!

Affär är affär, sa kärringen som skänkte bort blåbären!

Alla barnen har ställt upp med vad de fö_mådde och på många olika sätt. När Ingeborg skulle vara i boan, sommaren 1940, fanns det ingen mesegryta. Däremot fanns en gryta på byn. Vad gör man när det manliga folket var ute i arbete. I detta läge ställde Aina och Anna upp. Dom bar upp grytan till boan. Hur detta gick till förstår man inte. Men man kanske inte behöver förstå allt. Grytan var rund, ganska stor och dessutom tung, men den kom ändå på plats.

Stordalen 1942.

Längs ner i kanten på kortet
är det någon som bär krukor på ryggen.

Episod från 1927

Henry, Aina och Anna lekte i "hägna". Henry fick då en ljus idé, att gå upp till pappa Gustav som var hästgetare och bodde i Stordalen. Henry var som tidigare omnämns, väldigt intresserad av hästar. Aina skickades hem, för Henry tyckte, att hon var för tung att bära när detta behövdes. Aina gick hem och dom två andra började knata iväg. Naturligtvis orkade Anna - 3 år - inte gå hela vägen utan fick bäras bitvis. Sent omsider kom dom fram till Brännebacken. Men där fick det bli stopp tyckte barnens mormor som var bopiga i boan. Barnen som var hungriga bjöds bl a på osttjuka.

Förr i tiden fanns enligt sägnen häxor. Sådana som skulle brännas på bål. En stilla undran, hade inte Sven-Duvas Märta läggning åt det hållet?

Anna och Holger hälsade på henne vid ett tillfälle där hon bodde ensam i skogen. Det var bärtid när besöket skedde. Barnen kanske var ute för att plocka bär. Då säger Sven-Duvas Märta till barnen att om dom åt av bären som fanns runt hennes stuga, då skulle dom bli klä^llös.

Troligen var hon rädd om sina bär.

Semester

Någon av barnen hade i skolan fått lära sig ordet semester. Eftersom Gustav provat det mesta här i livet, så varför inte prova semester också. Händelsen skedde en gång och då åkte Gustav och Ingeborg hem till Håsjö till Gustavs föräldrahem. Men, det var inte bara att packa väskan och resa. Någon måste ansvara för skötseln av djuren. Barnen skötte sig själva. Den som åtog sig ansvaret för lagårdsskötseln var Ture Bengtson.

Barnen fick, som compensation, göra en utflykt till å^a i Tunadal och glassbaren. Tänk, om det funnits en glassbar där! Otroliga tanke.

Fisketur

Fisketur till Bävertjärn efter avslutad arbetsdag.

På den tiden var fisken basmat. Det kostade endaste arbete och slit, ordet endast torde nog vara fel att använda, för arbete och slit tillämpades allt för ofta och länge.

Ryggsäcken packades med mat och konten med nät. Sen började promenaden, en tämligen dryg sträcka, till Bävertjärn via Ursvattnet. Visserligen fanns fisk också i Ursvattnet men det var mestadels abborre och i Bävertjärn fanns öring som bedömdes som en "bättre" fisk. Väl framme lades näten ut. Sen skulle det ordnas med mat och vila.

När Gustav och Ingeborg kom in i kojans möttes de av en konstig känsla. Eldpallen var varm. Då säger pappa "att här kan vi inte vara, för det finns osynligt folk här", mamma hade samma känsla. Det märkliga med detta var att Gustav som så många gånger legat ensam i olika kojor aldrig upplevt detta varken före eller efter den här upplevelsen. Enligt rykten hade det inträffat en del saker i den här kojans bl a hemkokeri och troligen ett mord. I och med att dom inte kunde ligga kvar i kojans gick färden tillbaka till Ursvattnet till en annan koja. Dagen var nu så långt framskriden att Ingeborg fick hålla i kläderna på Gustav för att hon inte skulle komma av stigen på morgonen. Morgonen därpå var det dags att gå tillbaka till Bävertjärn och vittja näten och därefter traska hemöver med fisk och blöta nät.

Säkert väntade annat arbete hemma!

Bävertjärnkojan.

Framför kojans, Karl Rosen

Harry Jonsson, Karl Sundin.

Hästköp

En häst skulle införskaffas för de tyngre göromålen på gården. Inköpet gjordes hos Albert Carlsson i Häggenås. Gustav och Henry var inköpare. I handpenning lämnades 50:-- och det tyckte Albert C var bra, för det var sällan han brukade få handpenning. Arbete var ordnat för hästen. Det blev körning från Lilltjärn och trakterna däromkring. Förutom Henry, körde även Gunnar Rosberg och Bjurström. De bodde för övrigt i Abrahamssons bryggstuga. Fallvägen användes, den vägen var inte vilken basväg som helst. Det behövdes bara ett fel på fel ställe så var den körningen över. Gunnar R var dessutom enögd! Vägen var brant med en lång sväng. Så när dom skulle nedför branten lade körarna på ett bomkoppel på bakkälken (tra^lja). Detta fungerade som broms. Även myrstack ströddes ut i basvägen. På basvägen till fallet fanns ett svagt motlut där det gick tungt. Den vägen skulle hållas ren från hästdynga även där hästen satte ner hovarna. Vidare hölls vatten i medspåret för att det skulle frysa till is och följaktligen gå lättare med lasset.

Fisket i Ursvattnet

Fisket i Ursvattnet har, kan man säga, hjälpt många bybor till överlevnad. Fisken i detta vatten har en hög kvalitet. Ett uttryck beträffande kvaliteten på denna fisk är att det bildas fettstjärnor i kastrullen när den kokas. Men nu gäller det ett mera högtidligt och prestigefyllt fiske. Att få röding på skäret var som julafton för barn. Det var inte alla förunnat att få lägga nät på skäret. Det var 25 lag som skulle få fiska, varje lag bestod av 2 personer, men Gustav var inte inräknad i den summan. Gustav fick även lägga ut nät, men han var ensam. Gustav tillfrågade Gösta Sundkvist, som organiserade det hela, om inte han också kunde få en fiskarkompis. Då säger Gösta: "ro till Storvika, så har Du en kamrat där". Sagt och gjort! Gustav rodde till Storvika och där stod hans fiskarkompis och väntade. Det var inte vilken kompis som helst utan en kvinnlig fägring. Hon var föresten gift med en smålänning från Ingatorp. Hon hade tydligen prövat fiskets ädla konst tidigare, vad beträffar själva "grovgörat", nämligen att ro. Näten lades ut. Efter övernattning i Källbergs stuga var det dags att ro iväg och ta upp näten med förhoppning om många fina rödingar. Men se, det blev inte så många fiskar. Anledningen kunde kanske vara att Gustav inte exakt visste var skäret låg och dess sträckning.

Den bortförklaringen var väl bra!

Gustaf Engström

Är Alanäs församlings näst äldste innevånare.

Det är nog ganska ovanligt att en så liten församling hyser två ett hundra åringar. Den äldste åter finner vi (Sil:150), Georg Svensson f.1893 30/5.

Gustaf Engström är f. 1893 6/6. således en vecka yngre.

Vi bugar oss så långt vi kan komma och önskar dem lycka till.

Undertecknad har ett fint minne av Gustaf. Det var nämligen jag som fick bliva hans fiskarkompis vid skärfisket vid Ursvattnet under ett dygn. Visserligen hade vi otur för vi fick ingen fisk. Men det var naturligtvis utfiskat på skäret efter så många fiskarlag som varit före oss, vi var ju dom sista. Natten för före oss fick fiskarlaget 6 st. fiskar och natten före oss fick laget 2 st. Det berodde inte på någon oskicklighet från någons sida, nog kunde jag ro som började som getare vid 10-års ålder och mest höll till på sjön, och nog visste Gustaf var skäret låg. Detta enligt Gustafs egen utsago. Men roligt var det ändå.

Gustaf har nästan så gott som alltid bott i Havsnäs.

Han gifte sig år 1917 på midsommarafton med en flicka här från Havsnäs. Ingeborg hette hon, var dotter till Jonas Ersson (Ha:110). Hon kom från en musikalisk familj, kunde spela både orgel och cittra, har även sjungit och spelat för Radio Jämtland.

Ingeborg är borta nu sen den 20 nov.1987. Erik och Olle Jonsson som var Ingeborgs bröder spelade även de. Erik spelade orgel eller piano, Olle hade fiolen som sitt instrument.

Undertecknad har fått den stora äran att dansa till den musiken, där fick vi höra när även Gustaf var med. Då fick vi höra hur riktig gammaldans ska låta.

Jag var skolkamrat med deras son Henry, jag fick vara med på hans bröllop år 1944. Då var Gustaf 51 år och kunde verkligen hantera sin fiol.

Gustaf är Far till 10 barn, alla förstår vi att arbets bördan varit stor. Men Gustaf har haft arbetsglädje, finns den kan många besvärligheter överbyggas.

Det har hörts många berömmande ord om Gustaf, t.ex. hans lätta gång i skog och mark, som inte vem som helst kunde följa med. Gustaf har genom sitt långa liv, sitt stillsamma sätt, sin glad musik fått många vänner.

Jubilaren får se fram mot sommaren och speciellt sin 100-årsdag som infaller i juni månad.

Vi inom hembygdsföreningen tackar för alla fina presenter Gustaf skänkt och för alla fina kaffestunder på Sågbacken.

Vi önskar Lycka till på 100-års dagen.

Skrivit av Din Fiskarkompis

Jana

MUSICERANDET
=====

MUSICERANDET

Som tidigare omnämnts har musiken spelat en stor roll i Gustavs liv.

Här nedan följer olika episoder.

Uppförandet av en dansbana

Allt skall prövas. I och med att det fanns flera spelmän och dessutom i närheten av varandra, så kom någon på den idéen att ordna till dans. Tanken realiserades och en dansbana byggdes. Att hyra lokal fanns det inte pengar till.

Byggandet gick bra. Bl a ställde Jonas Ersa upp som snickare. Dansbanan uppfördes i närheten av Alderdomshemmet där den i dag har sin vattenreservoar.

Spelmännen var, förutom Gustav även Olle Jonsa på fiol och Alfred Jonsson på mandolin. Det kanske även fanns flera. Ersättningen till spelmännen var det gamla vanliga, att gå med "hatten". Kanske blev det någon krona. Men ersättningen denna gång var nog inte det viktigaste, musiken och dansen betydde nog mera.

En gång, när hatten gick runt, kom den till Rudolf Blom, som man trodde skulle lägga i en slant, men han säger: "jag står vart jag vill i skogen utan att behöva betala". Tänkte han männe på allemansrätten? Men vilken tur han hade som på sin skogs promenad passerade dansbanan så precis.

Men säg den glädje som varar beständigt. Efter någon tid kom en av byns mannar, - han som skulle ha haft horn i pannan, men som inte hunnit växa ut ännu -, till Gustav och påstod att även han var delägare i dansbanan. Han påstod också att de andra skrivit på hans delägarskap och att även Gustav borde göra detta. Det var dock ren lögn. Ingen har skrivit på något.

I och med detta försvann dansbanan.

Erik

Olle

I byn Havsnäs fanns flera personer som var intresserade av dans, bl a Abraham Abrahamsson. Han var upphovsman till att en dansbana uppfördes. Denna gång byggdes den väster ut från Jonas Konrads i riktning mot lillboan i en björkdunge. Säkerligen var det "surrigt" värre bland småbjörk och sly. Spelmän fanns ju tillgängliga i byn.

Nu började danserna att bli lite mera avancerade. Ingeborg hade ordnat med en kaffeservering. Säkert var Elofs Anna eller Lilly Eriksson delaktiga i serveringen, dessa två kvinnor var Ingeborgs bästa väninnor. Om det gick med vinst eller ej har inte framkommit.

I detta sammanhang bör nämnas att Jonas Sundkvist kom på besök. Varför just hans namn nämns beror på att han kom åkande i egen bil. Det var inte direkt "vardagsmat" på den tiden. Någon bilväg fanns inte heller till dansbanan och på tal om den dåliga vägen så säger Jonas Sundkvist: "att får jag två plank och två man så skall jag köra till Brännebacken". Han försökte dock ej med den bedriften.

Nu skulle det spelas upp till dans. Platsen för dansen blev Johan Johans. Dit kom även N^rHans Jonsa, som också spelade fiol. Han hade vid detta tillfälle inmundigat starka drycker - troligen inte destillerade - och var så att säga rund under fötterna. N^rHans Jonsa sa: "nu ska jag spela La Paloma så Gösta (Johan Johansa?) ska grina". Men det gick inget vidare med spelandet. Det blev heller inte någon gråt eller inkomst.

Musicerandet kan ha sina komplikationer. Dels måste man ha lämpliga kläder och dessutom ha tillgång till fortskaffningsmedel. Dessa två saker hade Gustav vid ett tillfälle inte tillgång till. Det skulle spelas på dans i Ringvattnet. Spelmännen var bl a Gustav och Hans Jonsa. För att komma dit måste man ha tillgång till cyklar. Det är ganska långt att cykla från Havsnäs till Ringvattnet tur och retur. Cyklarna fick dom dessutom kanske låna. Förmodligen var det vid det tillfället som Gustav lånade byxor av Elof, för själv hade Gustav dåligt ställt med "bättre" kläder. Stod ersättningen i relation till arbetsprestationen? Inkomsten från "hatten" var nog liten.

SKIFTANDE ARBETSUPPGIFTER
=====

Gustav har tydligen varit en eftertraktad skogsarbetare. Vid ett tillfälle hände det att Salmon Holmkvist kom hem till Gustav och när han kom på besök hade han alltid något ärende. Denna gång ville Salmon H att Gustav skulle följa med till Prästskogen och titta på ett skifte som han ämnade köpa. Varför han ville att Gustav skulle följa med är väl inte riktigt utrett, men han ville att Gustav skulle bli hans huggare. Nog måste det väl vara första gången som en arbetare får vara med och köpa skifte? Skiftet inköptes och avverkningen kom igång. Utöver Salmon H var även Magnus Mikkiasson och Olle Norberg samt en till som körare. Och som sagts Gustav var en av huggarna.

Ingeborg omtalade vid något tillfälle att hon och någon av barnen hade kört häst upp till Gustav med mat. Troligen bodde de i Långmarksboan.

Rensning av avloppsdiket från Lilltjärn

Att rensa avloppsdiket från Lillgørtjärn var ett arbete samtidigt som hästgetningen, det var en liten extra inkomst. Själva skötseln av hästarna var inte direkt en heltidssysselsättning.

Sune var också med vid det tillfället. Men det hade kunnat sluta riktigt illa för honom. Sune fick nämligen grepens ena "spröt" genom handen genom det mjuka partiet. Någon läkare att tillgå fanns inte i skogen, botemedlet var nog bara att försöka hålla sig väl med honom där uppe.

Inga komplikationer tillstöttes och handen samt fingrarna finns fortfarande kvar i dag.

Körning av kolved i Storåktjärn

Gustav och Holger körde kolved i Storåktjärn. Ingen nyhet precis. Mätningssmannen, som hette Lussen Pettersson, var inte så skicklig inom matematikens ädla konst. Han var ungefär som Erik Törnkvists monolog om Grundskolan "en sprätthök med dokumentportfölj". Men felräkningen var så att säga åt rätt håll. Gustav kvitterade ut en stor avlöning, 1.400:--, mer än dubbelt så mycket. Sådant händer inte varje dag, inte varje vinter, men när det sker är det roligt!

Kolningsarbete

Kolningsarbete förekom emellanåt. Nu var det dags att börja med detta arbete i Ursvattnet. Innan själva kolningen kan startas föregås detta av mycket arbete. Själva planeringen var milan skall stå var väldigt viktigt! Dels måste det finnas tillgång till jord som skall täcka milan när den är färdigrest och dels skulle den placeras så att det inte blåste för mycket från ett visst håll. Detta för att minimera risken att milan skulle slå (ta eld). Att under vintertid få tag i jord var inte det enklaste. Därefter började det verkliga arbetet med att lägga rosterbädden med draghålen rätt placerade. Ovanpå denna "bädd" av stockar reses en stock i mitten, som var kluven i toppen med en träkil inslagen. Träkilens uppgift var att utvidga toppen på stocken. Allt detta för att kolveden skulle resas mot denna stock där trækilen satt. När man kommit så långt var det bara att resa veden runt till dess milan fått den storlek den skulle. Efter detta skulle milan täckas med jord annars brann den upp som en valborgsmässoeld. Därefter knackades trækilen bort och stocken blev mindre och kunde därmed lyftas upp därifrån, men även det hålet måste täckas. Nu var allt klart för tändning och när den tagit elden som den skulle, var det bara att gå och passa den så att det inte blivit något hål. Denna övervakning pågick dygnet runt tills veden kolnat.

Arbetslaget bestod av Folke och Gustav Lindberg samt Gustav och Karl-Gustav. Visserligen var Karl-Gustav inte så gammal så det blev kanske inte så aktivt arbete han kunde utföra, men måste ändå vara med om att springa och hämta de andra i laget.

En förstärkning av matförrådet måste göras. Detta sköttes av Aina. Ingeborg ordnade med en hästskjuts och det blev Ehard som körde. När dom skulle köra ut på isen vid Ursvattnet knackade det som brukligt är. Det är en normal företeelse och det blev inga sprickor i isen. Då säger Ehard till Aina: "hästen är så rädd så han bara skiter".

Milan är rest . Nu ska den tändas.

Klasbaracken.

Kolvedshuggning och kolning skulle också prövas på Havsnässkogen. Gustav var en av flera som högg kolveden. Det uppfördes nämligen fyra milor av storleksordningen 17 famnar och 45 stig. Milorna fanns omkring Dävelmyra. När milorna var färdiga transporterades kolen till Lövberga. Först ned från skogen i en mindre rissla, därefter lastas över till en större som sedan kördes till Lövberga. Omlastningen gjordes på Gustavs tomt mitt emot Edlers. Själva lastningen och körningen utfördes av Erik Svenska och Sundkvist från Gubbhögen.

Hur stor inkomst kunde detta arbete inbringa?

Holger och Karl-Gustav körde kolved åt Kramfors. Året var 1944. Skiftet började vid Fånån. Petrus Forsén var skogvaktare. Den vintern var det mycket snö. Vi såg bara den översta stocken på vedresen, som var 110 cm hög. K-G skötte brosslingen. Det var mycket slitsamt i den djupa snön. Men det måste ju gå och det gjorde det också. Det fanns en ljusglimt även i detta arbete. Det visade sig när vi hade kört färdigt. Det fanns ju en sorts kontrakt på körningen, virkesmängd och pris. Det visade sig nämligen att det saknades 250 st vedresen kolved, vi fick betalt även för dessa, för bolaget hade ju betalt huggningen för dom. Huggarna hade kanske lurat bolaget på något vis med antalet.

Kalkbränning

Kalkbränning förekom på flera ställen i byn. Bl a strax väster om Söderlunds lagård och efter vägen till "knalltorpet". Där finns föresten i dag en rekonstruerad kalkugn som nu bortgångne "magister" Källberg ordnade om. Under Kalkberget vid Svartudden fanns också kalkugnar. Orsaken att flera skulle ha tillgång till kalk kan kanske bero på att det finns så smala skiften över Kalkberget mot Svartudden. Det gick säkert åt mycket arbetskraft för att lasta över sten till ugnen(-arna). Gustav var en av dom som arbetade med kalkbränning.

Allt vad jorden bjuder på skulle tillvaratas,

Kalkugn, Havsnäs.

Från vänster: 1. JönsValfrid Sundkvist

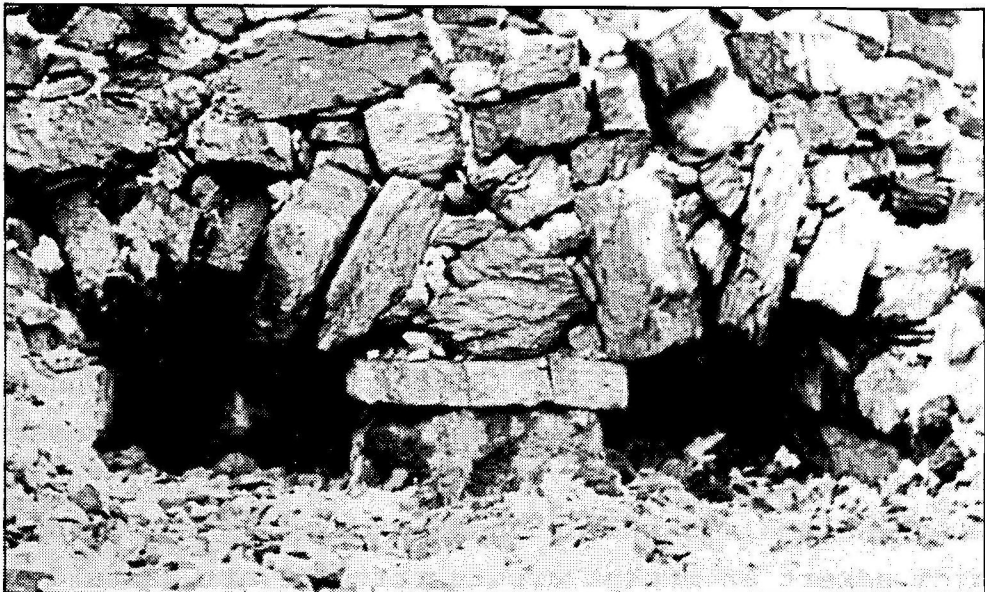
2. Kalle Karlsson

3. Hjalmar Sundkvist

4. Oskar Eriksson, "Oskar-Målare".

5. Albin Johansson

Samtliga från Havsnäs.

Kalkugn: s.k.fältugn av den i Alanäs förekommande typen.

Plantsättning

Nu var det åter dags för barnen att hjälpa till med ekonomin. Aina och Karl-Gustav skulle pröva på plantsättning. Platsen var Stormyrhögen som ligger strax norr om Alavattnet. För att ta sig dit var det att försöka få tag i cyklar. Tro inte att familjen hade egna. Flera som deltog i plantsättningen, förutom Aina och Karl-Gustav, var Hildegard, Johan Petter, Kalle Edler, Märta Edler, Mika Sundin, en son till Stor Nils Petter, han blev för övrigt polis med åren, Olle Hamrén och Märta Blom från Alavattnet. Arbetsledaren hette Nordenström. Under tiden vi arbetade där florerade magsjuka några dagar. När man drabbas av den åkomman känner Ni nog väl till hur krafterna avtar. Alla blev sjuka. Arbetsledaren var dock av det mänskligare slaget. Han kom med förslaget att vi skulle arbeta halva dagen men ersättningen skulle gälla för hela dagen. En mycket bra karl!

Det brukar alltid finnas ett speciellt minne från varje arbetsplats, även denna gång. Bortsett från magsjukan så hade Mika Sundin glömt stekpannan hemma. Vad göra? Jo, han fick låna vår stekpanna, vi hade kanske inte så mycket att steka.

Arbetet tog slut som det alltid brukar. Nu skulle prylarna plockas ihop och vi skulle gå ner till vägen. Även arbetsredskapen skulle medföras. Som vanligt finns det alltid någon som motsätter sig och inte vill bära verktygen. Väl nere vid vägen fick vi berömmande ord från Nordenström. Han tyckte vi gjorde det bra som tog med redskapen och sade för övrigt "det är skillnad på folk och folk".

I Stormyrhögen fanns en bebodd gård, där växte bl a en flicka upp, som senare kom ut i vida världen, kanske till Östersund. När hon tillfrågades varifrån hon kom svarade hon: "jag är från Stormyrhögens by och Alavattnets socken".

Varierande arbeten förekommer.

Orsaken berodde många gånger på den händighet och smidighet som Gustav hade.

P Söderlund ville ha ett arbete utfört. Söderlunds ägde en del skogsskiften och det skulle finnas hagar omkring dessa. Dessa hagar fordrade regelbunden tillsyn och reparation. För att inte kräka skulle lämna hängna. Gustav tog detta arbete, kan det för övirgt kallas arbete? Han lagade "gamhagan", materialet var något gammalt virke från en annan nedlagd "gamhaga". Arbetet blev utfört. Då var det dags att få betalt. När Gustav kom ner till Söderlund (som hade affär) fick han som betalning en påse med ärter och amerikanskt fläsk (bitar som var snedskurna och dylikt). Om man bedömer betalningen så var den inte dålig, det blev många mål mat.

Kramfors hade gjort en stämpling från Brännebacken mot Kvällknäppen. Naturligtvis skulle den avverkas och vem skulle göra det om inte Gustav. Sandemo som var "OberFührer" för bolaget vidtalade Gustav, Sune och Artur om att hugga. Gustav kände ju till hur granarna såg ut. Granarna ser nämligen inte exakt lika ut, en del har tunna grenar, en del har grenar som träd. Precis så såg dessa träd ut. Grova grenar och många på samma stam. Gustav begärde 1:-- stocken. Det blev inte mer än en stock på varje träd. Stämplingen står fortfarande kvar i dag.

Avverkades kalytor på skogsskiften så skulle det planeras nytt. Detta arbete skulle göras på Anders Jakobs skifte i Trångvattnet. I detta arbete deltog Gustav, Ingeborg och Lilly Eriksson. Som tidigare nämnts var Lilly E en nära vän och kamrat till Ingeborg. För att komma till arbetsplatsen var de tvungna att ro över Trångvattnet och det hade nog gått bra, men en person vid namn Jakob, inte att förväxla med Anders Jakob, hade tagit båten. I dag heter det visst lånat?

Goda vännen Lilly Eriksson.

Det är inte alltid som säkerheten för en skogsarbetare kan hållas. Hösten 1938 var det timmerkörning i närheten av Västermyra. Henry körde där och bodde ensam i en koja som tillhörde Andreas Strömgren. En dålig bostad, men det snöade i alla fall inte in. Men att bo ensam när någonting händer är ju hjälpen långt borta.

Minnet därifrån var att Henry inte hade någon klocka. En klocka införskaffades och Karl-Gustav och ev Bernt åkte upp till Henry med klockan. Antingen var det skidor eller spark som användes.

Det var så låg dörröppning till stallet att när hästen skulle ledas ut hakade lokarna i.

År 1948 eller 1949 var arbetsplatsen Klingerselet, norr om Siljeåsen. Förutom Holger och Karl-Gustav så var bl a Edlund, Östen från Skansnäset och Torsten Magnusson från Ringvattnet med. Det var en vinter med lite snö som fick till följd att när vi skulle försöka köra i skogen trampade hästen ned sig med ena bakbenet i ett hål. I hålet fanns en vass sten som skar upp ett stort skärsår under hovskägget. Hästen blödde kraftigt från såret. Vad gör två ynglingar i skogen när något sådant händer? Men när nöden är som störst är hjälpen som närmast. Det pågick tjärbränning i större skala i närheten av kojans där vi bodde och där jobbade bl a Helmer W. Han hade rykte om sig att kunna stämma blod. Nu var goda råd dyra, vi hämtade honom till stallet där hästen stod. Han tittade på hoven - som vi lindat med säcktrasor - en stund och så säger han: "nu blöder det inte mera". Han ville att vi skulle linda nya trasor om hoven eftersom de trasor som fanns var så nerblodade. Hästen utfordrades med bl a havre, som normalt var karameller för hästar. Efter ett tag kollades hästen men inte en tugga havre hade han tagit. Ytterligare en kontroll gjordes men hästen hade fortfarande inte ätit. Vi gick ånyo och hämtade Helmer W för "konsultation". Han sa: "har inte hästen ätit så är det riktigt, men nu börjar den att äta". Efter någon dag kunde vi börja köra igen och allt gick väl.

Vi vet inte om det var Helmers förtjänst men hästen blev frisk.

Flottningsarbete

Vid flottningen fanns det arbetsuppgifter som var tungsamma och långdragna. Bl a att ro timmernote. Gustav och Sune rodde timmernote från Storvika till sammet, alltså över hela Ursvattnet. De var bara två man i båten. Varje not innehåller åtskilliga hundra stockar. Man kan ju tänka sig va´meningslöst det skulle kännas när man började att ro, när nota låg stilla i Storvika. Dom måtte väl inte haft motvind.

Vid ett annat tillfälle rodde Gustav och Karl-Gustav en not från viken öster om dammudden till dammen. Det tyckte Karl-Gustav var tillräckligt långt!

Flottning i Järilvattnet. Flottningsbas var Salmon Holmkvist. Flottarna var bl a Erik Ersä, Bäg-Zakri, Artur J, Sune, Gustav samt några av JW:s söner.

Arbetsplatsen var sig inte riktigt lik. Det var med andra ord oro i lägret. Det fanns nämligen svartfötter (oorganiserade) arbetare. Det var inte bra! Flottarbasen ordnade upp det hela.

Märkligt att tillfälle ges för lite sådana här olagligheter, som t ex att framställa starka drycker. Detta gjordes i smyg, men avslöjades direkt. Hur kan någon människa tycka att det passar att använda sådana drycker vid ett sånt tillfälle. Man bör nog vara klar i knoppen, för annars kan man som Artur, plurra i spat. Om det doppet var av obalans eller oförsiktighet är obekant!

Spåning av taket på Mika Ors stuga

Arbeta på högre höjder måste också prövas. Pappa Gustav och jag, Karl-Gustav, spånade om taket på Mika Ors stuga. Jag minns att jag fick stickor i baken och ävenså uppstod ett hål därbak av en gammal spik. Takspånet som användes var troligen rivet för hand.

Enligt vad Sune minns så rev pappa takspån själv när vid bodde på "gammelstället" nedanför Tildas. Själv har jag ett svagt minne av att det revs spån på den öppna platsen efter knalltorpsvägen där den korsas av gångstigen ner till Olle Jons. Själva "maskinen" var en stock på vilken hyveltanden var fastsatt. Stocken i sin tur var fastsatt, men inte stum för den skulle röras, i ett avkapat träd ca en och en halv meter högt. Själva spånkubben var fastsatt på en annan stubbe på lagom avstånd från den förra. Stubben för spånkubben var ca en meter hög och urhuggen så att kubben passade för fastsättning. Själva "operationen" var att stocken lyftes upp, fastsättningen som var rörlig trycktes ned över kubben varvid spånet blev till. Fastsättningen av stocken var väl avvägd så att den av sin egen tyngd gjorde det mesta arbetet. Det finns alltid lösningar på allt, men det var då de.

Skolagning

Ett utfyllnadsarbete som följt Gustav sedan 1910 är skolagning. Utfyllnadsarbete kan knappast vara rätt benämning. Förstår inte när och var och hur detta arbete utfördes. Arbetstiden användes förmodligen till mera inkomstbringande arbete. Gustav tillverkades många par luddor till barnen, kanske till andra också. Likaså halvsulades skor till det enorma priset av 1:--. Blötkängor helsulades bl a till Gustavs svågrar.

Poängteras bör att det var med dessa arbeten som grunden lades till förmögenheten som uteblev.

Rustning av ålderdomshemmet

Alderdomshemmet skulle rustas och en källarvåning skulle göras.

Anbudsörfarande gällde, Gustavs anbud låg på 2:50 pr/m³ och det andra anbudet låg på 2:25 pr/m³. Gustav fick arbetet trots högre anbud. Priset var beräknat efter det att jordmassorna skulle vinsjas upp med stubbrytare. Då hade säkert inte inkomsten blivit så hög. Men nu kom Gustavs tekniska kunnande fram. Han grävde så djupt under grunden att man kunde köra med häst där. Det hade nog inte kommundubbarna räknat med. Även så flyttade Gustav på själva "uppfarten" till motsatta sidan om huset, med det resultatet att det blev kortare väg att köra jorden. Det var totalt sju hästar i arbetslaget. De kördes av bl a Olle Jonsa, Rudolf Blom, Johan Näsström, Olle Sundkvist och Albin Johansson. Jonas Ersä skötte stämplingen under huset allt eftersom utgrävningen fortskred. Som murare var Jöns Valfrid.

En episod med Albin Johansson. Sent en kväll, efter att Gustav lagt sig för natten, kom Albin och meddelade att: "Jag kommer inte i morronbitti". Gustav frågade varför? "Nä, je kom int i morronbitti". Jacksartakter! Albins tanke var säkert den att om han meddelade detta så sent som möjligt kunde inte Gustav skaffa någon ersättare, då kanske Albin kunde få mera betalt. Men tji va han bedrog sig. Gustav klev upp - trots sena kvällen - och gick till antingen K Karlsson eller Olle B som åtog sig att köra. Lång näsa för Albin.

Ansvarig för detta arbete var Petrus Vassdal och Ingemar Persson.

Bygge på Holmen

Salmon Holmkvist skulle ha hjälp att timra upp en loge. Gustav, Erik och Olle Jonsa ställde upp. Nu kom den eviga påminnelsen om att mat måste man ha för att orka arbeta. Erik och Olle hade det bättre rustat, vad beträffade maten, dom hade med sig mat. Gustav hade säkert ingen mat över hemma som kunde tas med. Det var många munnar att mätta i bostaden. Men, no problems! Gustav frågade Nancy H om han kunde få äta hos dom vid deras måltider. Det gick bra. Arbetet varade i åtta dagar. Vid sluträkningen frågade Gustav vad maten kostade. Den behövde Gustav inte betala och fick ändå samma kontanta ersättning som dom två andra.

Detta måste varit en ljusglimt i världens mörker!

Gustav hade två vägskiften efter Gäddedevägen. Denna gång vid Gussvattnet. Gustav, Hans Dyrvold, Elof, Per Berglund och Abraham arbetade bl a där. Boendet var hos Jonas Jons i Gussvattnet. I stugan där dom bodde var det upplagt för att "ställa lura". Det fanns nämligen ett utrymm mellan väggen och muren och som var en ypperlig plats för en större glasflaska som kunde stå ostört och jäsa. Värmen från muren gjorde att det blev en bra plats för jäsningsproceduren. Så småningom blev drycken färdig och naturligtvis skulle den provsmakas. Smaken var nog svår att fastställa för det tog lång tid att avsmaka. Vad vi vet, var inte Gustav direkt intresserad av destillerade drycker. Kanske hade han ansvar för arbetets fortsättning. Vid detta arbete hade Hans Dyrvold ett eget arbete med att fylla igen en liten tjärn, arbetet varade i ett år. Dyrvold hade egen häst till hjälp. Tjärnen var kanske bottenlös?

8 9 10 11 12

1

2 3

4

5 6

7

Vägarbete.

1. Kalle Karlsson Ha 201	6. Holger Näslund Ha 271
2. Gösta Sundkvist Ha 376	7. Johan Berglund Ha 28
3. Axel Sundkvist Ha 375	8. Adele Erhardsson Ha
4. John Näsström Ha 285.	9. Olle Sundin Ha 373
5. Johan Näslund Ha 271	10.
	11. Pelle Berglund Ha 31
	12.

1932 passerade en fotograf Strömgren från Gäddede ovanstående arbetslag AK-arbetare i Havsnäs. Det var nya vägen, som då höll på att byggas genom byn.

Gustav har ju aldrig varit någon jägare, men han tog gärna emot om de var nån att dela med sig. Mycket har han provat på, ifråga om arbete och fritidssysselsättning men inte jakt. Denna jakthistoria blev Gustav indirekt involverad i. Det var nämligen två andra skogshuggare som var tillsammans med Gustav, dessa två var alltid utrustad med jaktvapen. Detta även under tider när det inte var lovligt med jakt. Hur som helst kom vapnet till användning en gång. Det visade sig att det var en "älg för mycket" i skogen, vilken blev förpassad till de sällare jaktmarkerna. Nu blev det bråttom att stycka djuret och få bort kroppen. Efter styckningen visade det sig att dom inte orkade bära med sig alltihop. Den del som blev kvar gömdes i en bäck, där det var lite kallare, och den täcktes över för insyn. Alla tre traskade iväg med var sin börda till hemmet. Sen var det att återvända och hämta resten, nu hör det till saken att dom följdes inte åt tillbaka så när Gustav kom till "gömslet" fanns inget kött kvar. Vem som tagit köttet var inte svårt att räkna ut. Men det var ju bara att hålla tyst för de var liksom inte lagligt fångat.

Gustav hade fått ett krongevär av Stenström, - han som gjorde koskällor - , varför kan man fråga sig. Det användes nog för anskaffande av mat. Så visade det sig i alla fall i den här episoden.

I Fattiggårdshängna hade Gustav ofta sett en hare befinna sig, den hade inte blivit störd utan tillbringade dagarna i hängna. Vid ett lämpligt tillfälle förpassades haren till de sällare jaktmarkerna. Skytten var Gustav. Det är ju bättre med en hare i grytan än en springande vind för väg i skogen!

Gustav nämnde vid ett tillfälle detta för Mika Blom att han skjutit en stor hare. Detta var inte så lämpligt eftersom Mika Blom fungerade som någon sorts fjärdingsman och dessutom var det ej heller jakttid för harar. Mika Blom gjordet inget väsen av det hela, dels var han lat, och sedan hade han inte riktigt rent mjöl i påsen själv heller.

~~Timmer~~huggning i närheten av Kronbaracken. Bostaden var endera Kronbaracken eller Långmarksboan. Gustav och Sune högg ~~timmer~~ åt bröderna Ante och Zakarias Wik från Alavattnet. Båda dessa bröder deltog aktivt i skogsgöromålen. En av dem körde virket.

Många, både roliga och mindre roliga episoder, har utspelats i samband med skogsarbete. Holger och Karl-Gustav körde kolved i trakterna kring Sotåsen. Boendet var för övrigt i kojans i Sotåsen. Olle Jonsa och Johan Berglund arbetade också där vid samma tillfälle. När det hade körts ett tag, skulle pengar tas ut, för dom behövdes. Men kontraktet var fel-skrivet! Arbetarna var ovetande om felet! Enligt kontraktet skulle ersättningen för körningen vara pr/res, det skulle vara m³-pris. Det går minst tre res pr/m³. Då kom "Oberführer" Sandemo och påpekade felet för oss och menade att kontraktet skulle skrivas om. Holger, som var slagfärdig, säger till Sandemo: "de som är skrivet är skrivet å de går inte att ändra". Just de orden hade Sandemo vid ett annat tillfälle yttrat, men då var felskrivningen i motsatt riktning. Troligen blev det ändrat för man ville kanske fortsättningsvis ha mera arbete hos honom.

På kvällarna, i kojans, skulle tiden fördrivas, Kortspel var det vanligaste. Men i detta fall fanns en verkligt udda fritidsverksamhet, nämligen urmakeri. Kojan låg vid Lappkojviken i Ursvattnet. Arbetslaget var bl a Gustav, Helmer W, tre stycken från Järilvattnet samt "urmakaren" själv Siggas Andersson.

Det är ytterst svårt att förstå hur detta "pillergöra" kunde utföras i en koja där det är så mörkt.

En klocka hade plockats sönder. Alla smådelarna låg utspridda på en filt som låg på golvet. Säkert var borden upptagna av specerier. Helmer W traskade dock rakt över filten med sina blötkängor. Tofflor fanns inte på den tiden. Många av urdelarna fastnade under kängan. Om Helmer, med berätt mod, eller om det var en olyckshändelse, vet man inte. Kanske är det första antagandet riktigt, Helmer var ju en stor "spjuver". Helmer fick lägga sig på britsen och "ur-

makarn" fick plocka bort dom små detaljerna. "De e' dom små detaljerna som göret" enligt Povel Ramel! Om klockan blev lagad är obekant.

Ett uttryck, som troligen kommer från denne "urmakare", när han skulle sälja någon "rova". Först måste han skaka på klockan, så att den skulle gå, därefter satte han klockan till örat på den eventuelle kunden och sa: "Hör på dess gång, se på dess verk och känn på dess tjocka boetter".

Gustav har arbetat med många olika människor. En bedömning har kunnat göras över onda och goda. Det var avverkning i närheten av Holmboan. Vi bodde i avmätarbaracken. Jag, Karl-Gustav, tror att pappa, Pelle Näsström och jag själv var de enda arbetarna vid det tillfället. Ett gott minne har etsat sig fast när det gällde matlagning. Menyn var inte särskilt variationsrik! Övervägande gällde kålbulle, fläsk och potatis, korv, köttbullar eller biff. Föresten, i en skogskoja kan det heta vad som helst! Denna kväll var maträtten fläsk och potatis. Vi stekte samtidigt som Pelle, han hade hemfläsk och vi hade amerikanskt fläsk. Vårt fläsk knarra upp sig som skidbrätten i stekpannan, detta antagligen beroende på att fläsket var så salt, man kunde nämligen äta det ostekt på hårt bröd. Då visade Pelle sitt goda hjärta och skar i några skivor av hemfläsket. Tänk, så gott det var. Smaken sitter nästan kvar!

Gustav hade ett vägarbete i Siggasbacken. Det gällde en sänkning av toppen på backen. Det var inte något långvarigt arbete, men ändå. Gustav var bas för arbetet, men vi ändrar ordet bas till arbetsledare i stället, för det klingar bättre i bondöron. Gustav hade l:-- mera i ersättning än de övriga. Gustavs kunskaper i att räkna och skriva kom till pass. Det var åtta man, förutom Gustav, som arbetade där. De tekniska maskinerna som användes var skottkärror med järnhjul. Som underlag för kärrehjulen användes plankor.

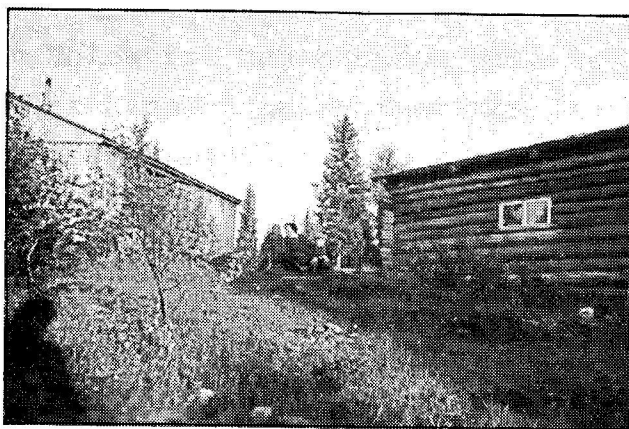
Ett lag vägarbetare.Plats:Kalkbergsbacken.Första och sista man är obekanta.Enligt uppgift av Gustav Engström var de från Hammerdal.

Från vänster:Gustav och Ingeborg Engström,Ha 85.

Bröderna Artur och Elof Jonsson;Ha 110,
samt Nils Olof Olofsson,Ha 294.

Vi bodde i Sotåsen för huggning och körning. Förutom Gustav, Holger, K-G, var även Jonas Konrad Jonsson med. När vi kom till kojan för att installera oss bl a bära in mat och dylikt. Till saken hör att en stövare följt med oss från byn, orsaken till det vet man inte, möjligen att det luktade mat från släden. Man hade ju med mat för en vecka.

Hur som helst höll Jonas K J att bära in sina prylar, men kvar på släden stod en kartong som bl a innehöll pannkaka. Hundar har ju ett utpräglat luktsinne så hunden kände naturligtvis att det var mat så han passade på att stjäla pannkaka för Jonas. Det sägs ju att stövare har en enda tarm rakt igenom sig. Troligen hade denna hund det. Sedan hunden ätit upp pannkakan för Jonas, sprang han in i kojan för att ev hitta mera mat. Detta lyckades dock inte så han sprang ut igen. Men, se nu stod en vaktpost vid dörröppningen som hette Jonas, utrustad med sopkvast. Postot vid dörren var att hunden skulle få betalt för att den stulit pannkakan. Hunden såg faran, den formligen tog fart för att komma ut så fort som möjligt. Ut kom hunden med en väldans fart. Jonas missade. Slaget tog i dörrposten i stället. I samma sekund var hunden ute på backen. En syn för gudar!

Sotåskojan.

1 2 3 4 5

Jonas Konrad Jonsson skär fläsk.

2

3

4 Gustav Elfström

5 Jonas Blomström

Sommarhuggning

Om man inte var upptagen med att vara getare, fick man delta i sommarhuggning. Detta arbete var av det mindre angenäma slaget. Det var nästan bättre att vara getare, utom hos Jacksarna. Det fanns nämligen små flygfän i luften som störde arbetsfriden, sannmya.

Gustav tyckte att man kunde ju ändra litet på dygnsrytmen och börja väldigt tidigt på morgon i stället. Att det var tidigt såg man när vi gick hem för då kom vissa andra huggare, som hade problem att hasa sig ur slafen, och skulle börja hugga.

Ett speciellt minne från tidiga mornar var när Gustav väckte upp en ur törnrosasömmen, han tog tag i foten och skakade och sa: "de e maran nu". Rätta uttrycket torde ha varit att det fortfarande är natt. Men den tiden är historia i dag!

Potatisplockning hos Salmon Holmkvist

För införskaffandet av mat var alla medel tillåtna. Som t ex att vara hos bönder och hacka potatis. De ställen där potatisfårorna var långa, det var inte roligt, det gick bättre med korta fåror, trodde man. Sune, Aina och Ingeborg var en gång hos Salmon Holmkvist och hackade potatis. Vid ett annat tillfälle var Aina, Anna, Holger och Ingeborg där för potatis-hackning. Nancy H bjöd på mat. Maten var Holmkvists goda sida. Det måste man ju ha om man skall kunna arbeta. Däremot snålades det med björkveden. Varje gång Nancy la in björkved i spisen sa hon: "Jag är så rädd om björkven att jag mår nästan illa för varje trä som jag lägger in". Det var ju verkligen inget att "gråta" över. Björkved fanns ju i överflöd.

Som betalning för arbetet lastades båten så full med potatis-säckar att resenärerna höll på att dränka sig. På detta vis blev det mycket mat som räckte ett tag.

Det var tydligen ett acceptabelt arbete, för året därefter var det dags igen!

En stor händelse har skett. Storholmen har fått elström! Naturligtvis skulle detta firas med musik och vem skulle spela om inte Gustav. Nu hände det ovanliga, att Ingeborg också fick/kunde följa med. Kanske deltog hon själv aktivt i musicerandet, kanske med cittran eller om det fanns tillgång till en orgel. Vem fungerade som barnvakt?

Som tidigare omtalats utgick ersättning för utfört musicerande på danserna med att någon gick med "hatten". Denna gång gällde det en gudstjänst, även där behövs pengar. När det var dags att gå med "hatten" ställde Helmer W. upp och efter välförrättat värv (varv) överlämnades hattens innehåll och det visade sig att det influtit några kronor. Då kommenterade Helmer: "det här gick så bra, så jag tror jag går en gång till".

Aret, troligen mellan 1919 - 1922.

Söder om Havsnäs fanns en snickare som hette Karlsson. Denne Karlsson hade troligen problem med dom "grå" i skallen. Vad den tanken - problemet - får verklighet ifrån är följande.

I byn fanns en person som hette Jacconelli - fader till klarinettisten Giovanni Jacconelli - som spelade dragspel. Karlsson skulle visa sin styrka och slog helt enkelt sönder dragspelet för Jacconelli. Hur rycket styrka behövs för att slå sönder ett dragspel? Det är nu som dom "grå" visar sig vara osams. Naturligtvis blev Jacconelli ledsen och tårarna började flöda. Inget att undra över. Dragspelet var ju Jacconellis "födkrok".

Märkligt nog fick inte Jacconelli någon hjälp av sina spelkompisar, kanske var dom rädda för snickaren.

Innan Jacconelli fick sitt spel sönderslaget, spelade han på danser, på dom primitiva dansbanor som fanns. En sådan dansbana fanns intill vägen mot Risve, väster om den då befintliga landsvägen. Troligen har det på senare tid varit sommarfjös där eller i dess närhet.

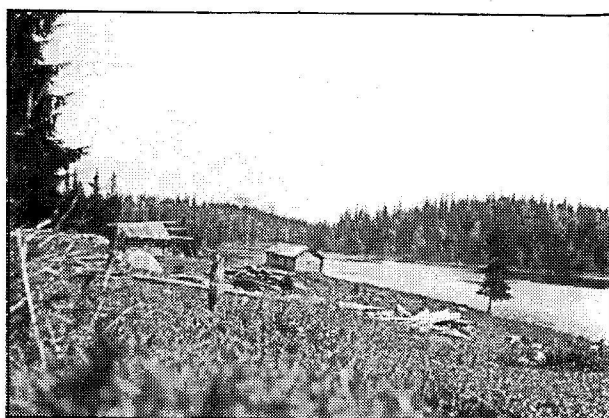
Har inte kontrollerat släktförhållandet Jacconelli (far och son).

När Gustav skadade sig

Trots alla dessa olika arbeten och arbetsplatser har Gustav sällan råkat ut för något olycksfall. Kanske berodde detta på att han var väldigt smidig när han arbetade. Det bör också framhållas att Gustav var mycket duktig att sköta redskapen som att t ex fila sågar, yxor och barkjärn. Det är knappt man kan säga ordet barkjärn när Gustav hör på, så mycket slit har han haft med denna tingest.

Det var timmerhuggning vid Lilltjärn. Arbetsgivare var Erik Svenska som också körde. Även Salmon Holmkvist var där och körde från ett annat skifte. Huggare, förutom Gustav, var bla Erik I Jonas, Henry och Sune. Hyggesplatsen var inte direkt en plan yta utan väldigt kuperat och på vissa ställen svårframkomligt. Nu var det en svår lutning i backen, att när Gustav fällde ett träd, så kom han i kläm och skadade ena axeln. Tydligt blev det inget brott på något ben. Sune kommer väl ihåg hur Gustav fick kämpa med armen och axeln för att "få igång" axelpartiet igen. Sjukgymnaster existerade inte på den tiden. Gustav kämpade så tappert med sin gymnastik så han blev återställd.

Poängteras bör att Lilltjärnsboan (kojan) var så liten till bostadsytan så Erik i Jonas fällde yttrandet: "det är så trångt här, så om jag slickar mej om munnen, slickar jag nån annan".

Koja vid Lilltjärn.

Arbetsplats denna gång för Gustav m fl var Tjärnflon. Inget avvikande-beträffande arbetet, det var som vanligt timmerhuggning, för det var ju något som Gustav kunde.

Bostaden (kojan) var tämligen nybyggd. Den hade uppförts av Olle Jonsa och Uno S. Under byggtiden uppstod ett beräkningsfel. För pengarna som var avsatta för bygget räckte bara till kojan.

Det måste finnas ett stall också. Efter ett tag ordnade detta upp sig.

Körare denna gång var Östen Bjurström.

Vägarbete

Gustav hade ett vägskifte inne i Alanäs samhälle. Allt måste prövas. Det är ju inte bara grusåsar att gräva i när man ska fram med en väg. Tekniska hjälpmedel existerade inte. Det fanns ju både stuggar och stenar i vägen. Denna gång var det en stor stubbe som skulle sprängas bort. Laddningen apterades med tre "gubbar" dynamit, lite väl mycket kanske för en stubbe. Man kan undra om styrkan på laddningen var godkänd av sprängämnesinstruktionen. Det blev en riktig smäll. Stubben försvann men en del av stubben tog en annan riktning och träffade prästgården där tre glasrutor gick sönder.

Tjärnflon.

① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫
 1 2 Erik BergBund 3 ? 4 Elof Jonsson,
 5 Oskar Berglund, 6 Johan Berglund, 7 G. Engström, 8 Karl Rosén,
 9 Olle Jonsson, 10 ? 11 Jonas Konrad Jonsson 12 ?
 Liggande 13 ? 14 Erik Jonsson.

Avlöningar och ersättningar

Första delen av trettiotalet anordnades alla möjliga och omöjliga arbeten. Skogsröjning var ett sådant arbete. Vad beträffar skogsröjning så låg den sorts arbete inte längst upp på rangskalan. Jakob Arnkvist hade tillsammans med en del yngre förmågor fått en skogsröjning. Arbetserättningen var upplagt så att alla erhöll lika mycket pengar. Jakob A tyckte måttet var rågat, skulle verkligen de yngre arbetarna erhålla lika mycket ersättning? Ilsken som ett bi frågade Jakob forstmästaren Arbman om inte Arbman såg att Jakob hade mustach. Vilken inverkan kunde mustachen ha på lönen? Om så vore skulle Hans Jonsa haft skapliga avlöningar!

Gustav och Kalle Edler övertog en körning efter Johan Berglund, som troligen blivit sjuk, eftersom han inte kunde fullgöra sitt åtagande. Berglund efterlämnade en del utfört brosslingsarbete. För detta arbete ansåg han att en viss ersättning bör utbetalas till honom. Berglund fick visst några kronor.

Önskemål om påökt och resultatet

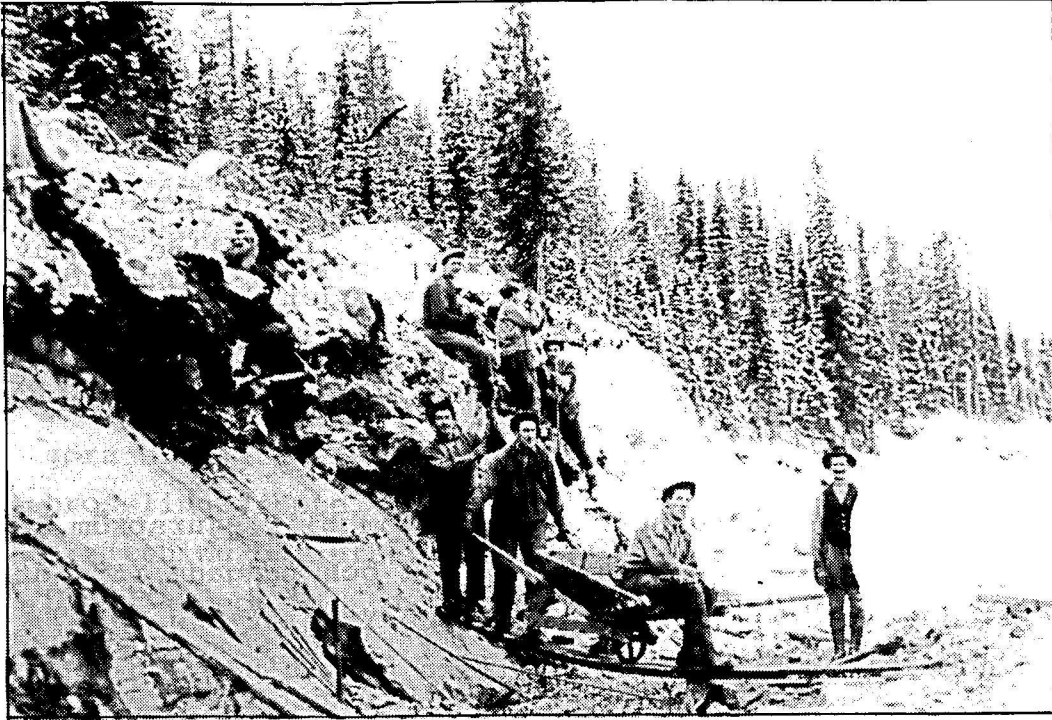
Flåsjö station hade ett lastspår ner till Flåsjön och användes därför som lastningsställe för virke ur Flåsjön. Visst virke flottades dit. Denna gången gällde det tre meters ved. Veden skulle dragas upp ur sjön och lastas på vagn. Blotta tanken på detta arbete gör att man får ont i ryggen! Med största sannolikhet var det som vanligt dåligt betalt! Arbetet utfördes av Israel J tillsammans med sina söner. Israel tyckte att han borde få lite bättre betalt, och frågade därför basen, som hette Nyblom, om detta. Svaret blev: "Du kan få trampa orgel i h-e men nått löne-påökt blir det inte". Usch!! En sådan människa borde förpassas till stället där det är så varmt! Men tänker man efter kom han säkert därifrån och var förmodligen ute och skulle anställa en orgeltrampare till sin församling. Finns det kyrkor där föresten?

Efter avslutat arbete kom högtidsstunden att hämta avlöningen. Så ock i detta fall. Flottningsarbetet var överstökat och portmonän skulle fyllas. Ytfeldt var s k chef och löneutbetalare. Det var även rangordning inom den kåren! Gustav, han tillhörde den arbetande gruppen och där var lönen alltid mindre, än för basarna. Till gruppen basarna hörde bl a Erik Jonsa, Olle Jonsa, Helmer W., Walle H. och Bjurström.

När turen kom till Gustav att ställas inför Pontius Pilatus för utkvittering av den enorma summan av 80:--, ställde Gustav frågan till Ytfeldt, "e´de här fattigunderstödet delas ut". Detta ogillade Ytfeldt som blev elak och frågade Gustav om det inte dög att få en slant. Få en slant, den slanten hade Gustav säkert slitit för!

När basarnas tur kom utbetalades 88:--, utom till Bjurström, som fick 80:--. Då ilsknade Bjurström till och frågade Ytfeldt orsaken till detta. Fritt översatt svarade Ytfeldt "du har inte varit nog "kläck"". Bjurströms ilska var nu på topp och han skällde ut Ytfeldt som tog 8:-- ur egen portmonnä och gav till Bjurström. Ang egen portmonnä. Man får säga som koringen: "faen tro´t".

- 5
6
7
1 2
3 4

Vägarbetare.

1. Abraham Abrahamsson Jä 2
2. Gösta Sundkvist Ha 376
3. Oskar Berglund Stor 4
4. Gustav Engström Ha 85
- 6.
7. Elof Jonsson
- 8.

Vägarbete

Från vänster: Johan Isaksson Ha 151
Gustav Engström Ha 85
Pelle Berglund Ha 31
Elof Jonsson Ha 187
Abraham Abrahamsson Jä 2
Den unge mannen längst till höger är obekant.

Enligt Gustav Engström är kortet taget i närheten av Gäddede 1951.